Errumaniera

Errumaniera (*limba română*) hizkuntza indoeuroparra da, batez ere Errumanian eta Moldavian (moldaviera izena du han) hitz egiten dena. Bi herrialde horietan eta Serbia, Hungaria eta Ukrainako alde batzuetan ofiziala da.

Mundu osoan zehar, 28 milioi pertsona inguruk hitz egiten dute: munduko 36. hizkuntza mintzatuena da.

Errumaniera	
Limba română — românește	
Datu orokorrak	
Lurralde eremua	Errumania, Moldavia (moldaviera), Kanada, Ameriketako Estatu Batuak, Errusia, Ukraina, Israel, Serbia, Hungaria, Balkanak.
Hiztunak	24 milioi
Rankinga	36.
Ofizialtasuna	Errumania, Moldavia, Vojvodina (Serbia)
Araugilea	Academia Română
Hizkuntza familia	
hizkuntza nostratikoak	
Hizkuntza euroasiarrak	
Indoeuropar hizkuntzak	
Italiar hizkuntzak	
Hizkuntza erromantzeak	
Eastern Romance languages (en)	
Informazio filologikoa	
Hizkuntza-tipologia	subjektua aditza objektua eta silabadun hizkuntza
Genero gramatikalak	genero maskulino, genero femenino eta neutro
Kasu gramatikalak	nominatibo, akusatibo, genitibo, datibo eta Bokatibo
Alfabetoa	latindar alfabetoa
Hizkuntza kodeak	
ISO 639-1	ro
ISO 639-2	rum ron
ISO 639-3	ron
Ethnologue	ron (http://www.ethnologue.com/language/ron)
Glottolog	roma1327 (https://glottolog.org/resource/languoid/id/roma1327)
Wikipedia	ro (https://ro.wikipedia.org)

Eduki-taula

Historia

- 1512an, lehen dokumentua idatzi zen, gutun bat, hain zuzen ere.
- 1850eko urtarrilaren 15ean, Mihai Eminescu poetarik ezagunena jaio zen (1889an hila).
- 1866an, Academia Romana gaur egungo erakunde araugilea sortu zuten, "literatura elkarte" moduan.

Hiztunen geografia

Errumanierazko lurraldea

Herrialdea	Hiztunak (%)	Hiztunak (etxeko hizkuntza)	Biztanleak (2005)
Europa			
Errumania	% 91	19.736.517	21.698.181
Moldavia	% 76,4	2.588.355	3.388.071
Transnistria (Ekialdeko Moldavia)	% 31,9	177.050	555.500
Vojvodina (Serbia)	% 1,5	29.512	2.031.992

Literatura

Sakontzeko, irakurri: «Errumanierazko literatura»

Moldaviera

Sakontzeko, irakurri: «Moldaviera»

Errumanieraren aldaera hori Moldaviako hizkuntza ofiziala da. Kontzeptuari eta identitateari dagokienez, ika-mikak sortzen ditu, moldaviera eta errumaniera ia gauza bera direlako: alde bakarra alfabetoa da, lehenengoak zirilikoa erabiltzen baitu Transnistrian, eta bigarrenak latinoa, Errumanian eta Moldavian.

Alfabetoa

A, a (a)

Ă, ă (ă) bokal neutroa (inglesezko "*a*bove"koa bezalakoa)

Â, â (â scris din a) /i/ eta /u/ren arteko soinua

B, b (be)

C, c (ce) *a*, *o* eta *u* bokalean aurretik, euskal *k* bezalakoa; *e* eta *i*-ren aurretik, euskal *tx* bezalakoa

D, d (de)

E, e (e)

F, f (fe / ef)

G, g (ghe / ge)

H, h (ha / haş)

I, i (i)

Î, î (î scris din i) /i/ eta /u/ren arteko soinua

J, j (je) frantses *j* bezalakoa

K, k (ka de la kilogram)

L, l (le / el)

M, m (me / em)

N, n (ne / en)

O, o (o)

P, p (pe)

Q (chiu)

R, r, (re / er)

S, s (se / es) euskal zeta bezalakoa

Ș, ș (șe) euskal ixa bezalakoa

T, t (te)

Ț, ț (țe) euskal *tz* bezalakoa

U, u (u)

V, v (ve)

W (dublu ve)

X, x (ics) euskal ixa bezalakoa, baina "se*x*u", "o*x*igeno", "ta*x*i" hitzetan

Y (i grec) maileguetan baino ez, eta jatorrizko hizkuntzetan bezala ahoskatua

Z, z (ze / zet) zubererazko zeta, "plazer" hitzean, edo frantsesezko eta ingelesezko esea, "ro*se"* hitzean bezala

Egitura

Errumanierazko hitzen % 75-85 latinetik etorritakoak dira eta gaur egungo hizkuntzaren ia % 40 italieratiko eta frantsesetiko maileguak dira, bereziki XIX. mendean hartuak.

Halaber, hiztegiaren zati txiki bat eslaviar jatorrikoa da.

Ikus, gainera

- Arumanierar
- Moldaviera
- Valakiera

- Meglenera

Kanpo estekak

Hizkuntza honek bere Wikipedia du: Bisita ezazu.

- **(Ingelesez)(Frantsesez)(Errumanieraz)**"Academia Română" (http://www.academiaromana.ro/def2002eng.htm)
- **(Ingelesez)** Internet bidezko errumaniera ikastaroa (http://www.easyromanian.com/)
- **(Ingelesez)** Errumaniera-Ingelesa hiztegia (http://www.dictionare.com/dictionaries/dictionary.htm)
- **(Ingelesez)(Errumanieraz)(Errusieraz)**Moldaviako Zientzia Akademia (http://www.asm.md/?option=content&task=view&id=134)

Autoritate kontrola	**Wikimedia proiektuak** · Datuak: Q7913 · Multimedia: Romanian language (https://commons.wikimedia.org/wiki/Category:Romanian_language) **Identifikadoreak** · BNE: XX531452 (http://datos.bne.es/resource/XX531452) · BNF: 11936910q (https://catalogue.bnf.fr/ark:/12148/cb11936910q) (data) (http://data.bnf.fr/ark:/12148/cb11936910q) · GND: 4115807-6 (https://d-nb.info/gnd/4115807-6) · LCCN: sh85115036 (https://id.loc.gov/authorities/sh85115036) · NDL: 00569805 (https://id.ndl.go.jp/auth/ndlna/00569805) · AAT: 300389157 (https://www.getty.edu/vow/AATFullDisplay?find=&logic=AND&note=&subjectid=300389157) · **Hiztegiak eta entziklopediak** · Britannica: url (https://www.britannica.com/topic/Romanian-language)

 Europar Batasuneko hizkuntza ofizialak

Alemana · Bulgariera · Daniera · Errumaniera · Eslovakiera · Esloveniera · Estoniera · Finlandiera · Frantsesa · Gaelera · Gaztelania · Greziera · Hungariera · Ingelesa · Italiera · Letoniera · Lituaniera · Maltera · Nederlandera · Poloniera · Portugesa · Suediera · Txekiera

Hizkuntza erromantzeak

Ekialdekoak	Aromaniera • **Errumaniera** (moldaviera, valakiera) • Istro-romaniera • Meglenera
Hegoaldekoak	Sardiniera (campidanera, logudorera, sassariera)
Mendebaldekoak	Astur-leonesa (asturiera, extremadurera, leonesa, mirandesa, montañesa) • Borgoinera • *Dalmaziera* • Emiliano-romagnoloa • Erretorromaniera (erromantxea, friuliera, ladinoa) • Franche-comtera • Frankoprovenzera • **Frantsesa** • Galiziera (eonaviera, fala) • Galoa • **Gaztelania** (kaloa, latinoamerikar gaztelania) • Istriera • **Italiera** • **Katalana** (algerera, balearrera, erdialdekoa, valentziera) • Korsikera (gallurera) • Ladinoa • Liguriera (genovera, monakoera) • Lombardiera • Lorrenera • *Mozarabiera* • *Nafar-aragoiera* (aragoiera, *errioxera, nafar erromantzea*) • **Napoliera** • Normandiera (jerseyera, guerneseyera) • Okzitaniera (gaskoia, limousinera, proventzera) • Piemontera • Pikardiera • Poitevin • **Portugesa** (afrikar portugesa, brasildar portugesa) • **Siziliera** • Valoniera • Veneziera • Xanpainera

Letra *etzanez*: hizkuntza hilak. Letra **lodiz**: 5 milioi hiztun baino gehiagokoak. Parentesi artean: parentesiaren ezkerrean dagoen hizkuntzaren dialektoak.

To par

Nabigazioa

- Azala
-
- Txokoa
- Albisteak
- Aldaketa berriak
- Ausazko orria
- Laguntza
- Dohaintza egin

Tresnak

- Honanzko lotura duten orriak
- Lotutako orrietako aldaketak
- Fitxategia igo
- Orri bereziak
- Lotura iraunkorra
- Orri honen datuak
- Artikulu hau aipatu

Wikidata itema

Inprimatu/esportatu

- Liburu bat sortu
- PDF gisa jaitsi
- Inprimatzeko bertsioa

Beste proiektuetan

Wikimedia Commons

Beste hizkuntzak

- Чăвашла
- Davvisámegiella
- Novial
- Yorùbá
- Português
- Afrikaans
- Cebuano
- Žemaitėška
- עברית
- Nordfriisk
- Kiswahili
- 日本語
- Հայերեն
- Azərbaycanca
- Magyar
- தமிழ்
- Avañe'ẽ
- Nāhuatl
- ქართული
- Kurdî
- Asturianu
- Romani čhib
- مصرى
- Dolnoserbski
- Eesti
- ລາວ
- Tagalog
- Српски / srpski
- Latviešu
- Fiji Hindi
- Oʻzbekcha/ўзбекча
- Русский
- Bosanski
- English
- हिन्दी
- Volapük
- Bikol Central
- Kernowek
- Alemannisch
- Hrvatski
- Slovenčina
- Ilokano
- Ελληνικά
- Македонски
- Ido

- नेपाल भाषा
- Čeština
- Ænglisc
- Türkçe
- Corsu
- Svenska
- አማርኛ
- Íslenska
- Picard
- Estremeñu
- Jawa
- العربية
- Gaelg
- Norfuk / Pitkern
- Vèneto
- Кыргызча
- Български
- 客家語/Hak-kâ-ngî
- Беларуская (тарашкевіца)
- Sicilianu
- ܐܪܡܝܐ
- Català
- تۆرکجه
- Gàidhlig
- Беларуская
- Arpetan
- Аҧсшәа
- Interlingua
- 粵語
- Тоҷикӣ
- فارسی
- Удмурт
- বাংলা
- Latina
- Gagana Samoa
- Piemontèis
- მარგალური
- Українська
- Hornjoserbsce
- Norsk nynorsk
- Qırımtatarca
- Emiliàn e rumagnòl
- Occitan
- Lingua Franca Nova
- Winaray
- Aragonés
- پښتو
- لۊری شومالی
- Олык марий
- Føroyskt
- Italiano
- Soomaaliga
- Dansk

- Қазақша
- Shqip
- Нохчийн
- Башҡортса
- Runa Simi
- Malagasy
- मराठी
- Rumantsch
- Srpskohrvatski / српскохрватски
- Kreyòl ayisyen
- Bahasa Indonesia
- Zazaki
- Nederlands
- Română
- Plattdüütsch
- Qaraqalpaqsha
- Tiếng Việt
- Brezhoneg
- ייִדיש
- Словѣньскъ / ⰔⰎⰑⰂⰡⰐⰠⰔⰍⰟ
- Español
- Татарча/tatarça
- Эрзянь
- Bân-lâm-gú
- ไทย
- ئۇيغۇرچە / Uyghurche
- Lumbaart
- Ślůnski
- Коми
- Simple English
- Deutsch
- Bahasa Melayu
- Gaeilge
- Lietuvių
- Mìng-dĕ̤ng-ngṳ̄
- پنجابی
- Къарачай-малкъар
- Polski
- Walon
- Ligure
- മലയാളം
- Limburgs
- Sardu
- اردو
- Frysk
- مازِرونی
- Slovenščina
- Français
- Nouormand
- Cymraeg
- Gagauz
- Esperanto
- Galego
- Norsk bokmål

- Suomi
- 한국어
- Armãneashti
- 中文
- Scots
- 吴语
- ភាសាខ្មែរ

Aldatu loturak

WIKIPEDIA Entziklopedia askea

Orriaren azken aldaketa: 26 azaroa 2019, 20:08.